

Min arbeiderfar bestemte seg plutselig en dag for å kalle seg «forbruker». Det snudde opp ned på livet mitt.

OPPGJØRET: En dag meldte far seg inn Huseiernes Landsforbund. Den dagen flyttet jeg hjemmefra, skriver Tuftebarten. ILLUSTRASJONSFOTO: AKG-IMAGES / ARCHIE MILES

Alt om min far

Gjennom hele min barndom tok jeg det for gitt at min far var arbeider. Det var helt naturlig for meg. Det var ikke noe vi snakket om. Bortsett fra på 1. mai. Da tok far på seg findressen og sang arbeidetsanger i toget, selv om vi bodde på Vestlandet på den tiden. Kristenfolket stod med dømmende blikk og så hvordan de ansatte på kraftverket fulgte etter en høyreist rød fane gjennom gågata. Men 1. mai var bare én dag i året. Til vanlig var far en helt vanlig arbeider.

DET VAR ikke det at han ikke brukte pengene han tjente, men dette gjorde han aldri noe stort nummer av. Han kjøpte norvegiaost og svolværpostei hver gang han handlet. Og var trofast Ford-eier gjennom hele min barndom. Det hendte han byttet bil. Men det var alltid en Ford. En anstendig lønn for en selv og sine kollegaer var det som betydde noe, sa far.

MEN SÅ skjedde det noe. En gang på 80-tallet. Hva som utløste det vet jeg ikke. Kanskje var det at han og mor ble gjeldfrie? Kanskje var det at vi flyttet til Østlandet, inn i et byggefelt på Skedsmokorset? Kanskje var det at vi fikk parabol? Plutselig begynte far å oppføre seg annerledes. Han kjøpte seg seilersko. Leste postordre-kataloger på do. Og 1. mai 1989 feiret han på Gran Canaria med hele familien. Han span-derte turen.

DERFOR BURDE det kanskje ikke ha kommet som en overraskelse da han en dag i 1994 samlet familien rundt seg og fortalte oss at han i hele

sitt liv hadde følt seg som en forbruker fanget i en arbeiderkropp. Men for meg raste verden sammen. Jeg følte meg fullstendig overrumplet. Mor hadde visst det en stund. Hun respekterte hans nye jeg, sa hun, selv om det hadde vært vanskelig. Far hadde ikke tenkt til å fortelle noe til kollegene. Det var uansett bare noen år til han ble pensjonist.

I ÅRENE som fulgte trakk jeg meg inn i meg selv. Men det virket som om far fikk en ny energi etter å ha åpnet seg for sine nærmeste. Vi så ham stadig oftere i 'forbrukeruttrykket' sitt, som han kalte det. Oilskinjakke. Silkeskerf. Pålegg fra ferskvaredisken på Meny. Han som før kunne tariffavtalen på rams, satt nå oppe på kveldene og søkte i priskalkulatorer på internett. Og var på Torget til Finn.no, alltid på utkikk etter nye ting å kjøpe. Til mors 60-årsdag kjøpte han en gul Renault Megane Cabriolet til henne. Og en dag meldte han seg inn Huseiernes Landsforbund. Den dagen flyttet jeg hjemmefra.

JEG FIKK meg jobb i klesbutikk. Lønna var lav, og dessuten endte jeg alltid opp med å trekke fra dyre olabukser på lønns slippen. Vi fikk jo personalrabatt. I slutten av måneden var jeg alltid blakk. Husleia forfalt igjen og igjen, men jeg orket ikke tanken på å spørre far om hjelp. En kveld stod plutselig en jente fra fagforeningen Handel og Kontor ved gitteret og ventet på meg ved stengetid. «Er du en forbruker eller en arbeider, egentlig?», spurte hun meg rett ut. Jeg greide ikke å gi henne et ordentlig svar, men gråt meg tom på skulderen hennes.

twitter: @tuftebarten

HERRE M/BART

DEBATT

D OVERGREPENE I KÖLN OG STOCKHOLM

DE USKIKKELIGE BARN

Innvandrings- og flyktningedebatten minner stadig mer om klimadebatten.

D HOVEDINNLEGG

MORTEN TRAAVIK
Kunstner

DEN SOM IKKE kan erkjenne at selv en stoppet klokke viser riktig tid to ganger i døgnet, kan ikke klokken. En liten bekjennelse med pedagogisk baktanke:

Ved kommunevalget i fjor høst holdt jeg (som vanlig) for nesa mens jeg stemte og valgte for første gang et omdiskutert og populistisk parti jeg sjelden klarer å ta helt på alvor. Partiet bygger sin stigende oppslutning på å nøre oppunder allmen frykt for endringer av vårt samfunn, er langt mer troverdige i opposisjon enn i posisjon og leverer så langt politikerprofiler i to utgaver: komisk tafatt (flertallet) eller irriterende bedreviter. Jeg snakker selvsagt om Miljøpartiet De Grønne. Men sakene jeg faktisk er enig med MDG i, er like avgjørende som de er få. De handler om planetens klima og menneskehetens interesse av at det forblir leve-lig for oss og våre etterkom-mere i det lange løp – og selve grunnprinsippet: at vi selv i tvilstilfeller alltid velger føre var.

De stadig færre som fortsatt velger å lukke øynene for en stadig mer overveldende og vitenskapelig underbygget faktamengde, for ikke å snakke om de ubehagelige sannhetene på bakken, anses med full rett av flertallet som i beste fall uaktsomme. Det går et annet, stort klimaspørsmål over det europeiske kontinentet om dagen, nemlig det kulturelle og sosiale.

FRA MITT nåværende eksil i verdens kanskje mest brått forhenværende humanitære stormakt Sverige slår det meg at innvandrings- og flyktningedebatten minner stadig mer om klimadebatten. For-

skjellen er kun at de tradisjonelle motpartene har byttet skyttergraver: Blånektene er blitt varslere og varslere blånektene, volumet er litt mer skingrende og gjørmebrytningen for Facebook-galleriet en god del skitnere men piggetråden ligger der der alltid har ligget. Jeg snakker her selvsagt om - blant andre - Paris, Bagdad, København, Beirut, Kabul, Istanbul, San Fransisco og Paris igjen, og i skrivende stund også Jakarta. Men i disse dager snakker jeg først og fremst om Köln, Hamburg og Helsinki og, enda nærmere vår egen dørstokk, den omslagsgripende offentlige gjengterroriseringen og sextrakseringen av svenske ungjenter i Malmö, Kalmar, Karlstad og – størst i målestokk og dermed medie-gjennomslag – under hovedstadens årlige gratisfestival for ungdom, We are Stockholm. På noen måter fremstår saken som enda mer betent og grovere enn masseovergrepene i Köln, der forholdene tross alt ble avdekket (om enn nølende) av politi og mainstream-media «bare» fire dager senere. I Sverige har både politi og media har kjent til det stadig voksende problemet i flere år, men det måtte altså et Köln til som isbryter før selv en hundset ordensmakt turde å be-krefte forholdene, heller det ikke på eget initiativ men etter at svenske media hadde «av-slørt» en «intern rapport».

GRUNNEN: at så godt som samtlige overgripere (95 prosent) i følge politiet selv er asylsøkende, afghanske «en-samkommande flyktingbarn». En av de største og raskest voksende gruppene asylsøkere til samtlige nordeuropeiske velferdsstater, og en betydelig del av asylstrømmen til Norge også i året vi har foran oss. De av oss som fortsatt velger å tro at kvinnesyn er noe en legger fra seg ved grensen, eller at et par velkomstseminarer om likestilling på magisk vis renser bort et helt liv i verdens verste mannsjåviniststater, fremstår ikke bare som velment nedlatende venstre-rasister, men også stadig mer som rene klimafornektere.

«I SVERIGE HAR BÅDE POLITI OG MEDIA HAR KJENT TIL DET STADIG VOKSENDE PROBLEMET I FLERE ÅR, MEN DET MÅTTE ALTSÅ ET KÖLN TIL SOM ISBRYTER.»